

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Virtute Ac Sacramento Pœnitentiæ Decisiones

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio VII. Argumentum. Utrùm pœnæ, & afflictiones ab agente extrinseco, sivè creato, sivè increato provenientes sint aptæ ad satisfaciendum? Argumenta pro opinione negativa, & affirmativa, quæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94661](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94661)

riis simul cum Monachis ad voluntariam sui corporis flagellationem accessisse; ac tam sævè seipsum disciplinasse, ut funiculi frequenter disrumperentur.

Quo ad Quintum. Circa flagellationes Clericorum scire oportet; antiquitus fuisse in usu, quòd clerici delinquentes iussu Episcopi flagellarentur, cap. *Quia juxta* 5. q. 6. cap. *Nullus clericus* 11. q. 1. quatuor tamen cautelis, seu conditionibus servatis: prima, ne Episcopi propriis manibus clericos verberarent, cap. *Non liceat* 86. dist. Altera, ne per manus laicorum sub pœna excommunicationis, cap. *Universis* 24. De *Sentent. Excom.* Tertia, ne in flagellatione extraheretur sanguis, ideoque ne ultra trigintanovem ictus darentur; aliàs incurreretur irregularitas, cap. *Hic*, à quibus. 23. q. 8. cap. *In Archiepiscopatu* 4. de *Raptoib.* Quarta, ne flagellatio fieret in publico, sed secretè ad evitandam infamiam, nisi Clericus gravissima culpa reus fuisset antea degradatus, Giballin. de *Clasura Regular.* disquis. 2. cap. 4. n. 41. & Gonzalez in comment. ad cap. 1. de *Calumniatorib.* num. 15. in fin. Hodie tamen hujusmodi pœna recessit ab aula; adeòt hisce temporibus nefas esset Episcopis præcipere, ut clerici flagellarentur, juxta antiquorum Canonum dispositionem, in quibus statutum est, quòd Episcopi debeant à verberibus abstinere, cap. 1. dist. 45. & quòd nullus clericus sit verberibus afficiendus ead. dist. 45. cap. 2. & cap. *Cum beatus*. Et quòd ubique Prælati abstinere ab impositione hujus pœnæ, testatur Diaz in *Praxi Crimin.* cap. 136. in addit. & Jul. Clarus libr. 5. §. fin. quæst. 70. num. 2. qua propter, etsi Illustrissimus Sarnelius Episcopus Vigiliarum in suis Epist. Ecclesiast. tom. 1. Epist. 22. opinetur, etiam in præsentè licitum esse flagellare clericos; pace eruditissimi hujus Viri, contrarium est omninò tenendum, quia hodie flagellantur tantummodo fures, marioli, incensores burfarum, truffatores, falsi testes, & similes personæ viles, & infames, ut tradit Farinacius de *Delictis*, & pœnis quæst. 19. n. 29. & hæc pœna flagellorum est gravissima, ac irrogat infamiam. Menochius de *Arbitr.* q. 80. num. 40. & 41. Chartarius in *Criminal.* Decif. XXIII. num. 31.

Quo ad Ultimum. Circa flagellationem peccatorum, agi potest vel mysticè, vel historicè. Primò modo, advertendo, quòd peccatores flagellantur à Deo in hac vita, ne puniantur in alia. cap. *Quid ergo* 23. q. 5. Exemplum insigne est illud Mauriti Imperatoris, qui spoliatus Imperio à Phoca, iussu ejusdem, vidit antè suos oculos quatuor filios masculos necari, deinde & ipse occisus est, quia, ut scribit Spondanus Anno Christi 603. num. 4. reus erat ipse Mauritius de tot millibus innocentium Christianorum, quos passus fuerat à Rege Avarum immaniter trucidari, cum minimo eos potuisset redimere pretio: quare facti pœnitens scripsit ad omnes Patriarchas, & Monachos Orientis, ut à Deo peterent, ut ipse de peccatis admissis in hac vita, & non in futura pœnas lueret.

Historicè verò notanda est Secta hæreticorum se Flagellantium; quæ orta est Anno 1313. circiter, & fuit multitudo magna Virorum, ac Mulierum, qui prætextu pœnitentiæ per publicas vias nudatis humeris se flagellabant, & ex Italia processerunt in Germaniam, & Galliam, plurimos ac sui sequelam trahentes: at inde magni errores emerferunt, quia dicebant, suam flagellationem efficaciorè esse pro remittendis peccatis Sacramentali Confessione; baptismum aquæ cessasse,

attento eorum baptismate Sanguinis, quòd erat majoris valoris martyrio Sanctorum; nullumque Christianum posse salvari, nisi seipsum spontè flagellis cruentaret: terminatum esse Evangelium, ac licitum esse perjurium, ut citatis Auctoribus eorum temporum ostendit Sales de *S. Inquisit. tom. 2. libr. 3. cap. 15. Reg. 278. à num. 185. & segq.* Quæ Secta à Gregorio Papa Decimo, implorato Regum, ac Principum Christianorum brachio, destructa fuit; ac ab eodem decretum, ne in posterum quavis secta, societas, seu religio institueretur, quæ prius ab Apostolica Sede non esset examinata, ac approbata, cap. 1. De *Religiosis Domib.* in 6. Odoric. Rainald. in *Annal.* Anno 1274. n. 33. & novissimè Illustrissimus Battaglinus Episcopus Nucera in sua *Historia Conciliorum Univers.* Anno 1274. de *Concilio Lugdunen.* 2. n. 16.

Reassumendo igitur meritum flagellationis Christi, & ad ejus imitationem flagellationes Sanctorum, ac utriusque sexus Christianorum, per eosdem in proprio corpore voluntariè exercitas; exardescat lector, & alios inflammet desiderio illas prædicandi pro satisfactione propriarum culparum, memorans quod dixit Apostolus 2. Cor. 13. *Si compatimur, & conglorificabimur.*

DECISIO VII.

ARGUMENTUM.

Utrum pœnæ, & afflictiones ab agente extrinseco, sive creato, sive increato provenientes sint aptæ ad satisfaciendum? Argumenta pro opinione negativa, & affirmativa quæ amplectitur; & firmatur Auctoritate & Ratione. Exemplum culparum satisfactorum per tolerantiam afflictionum ab extrinseco provenientium.

SUMMARIUM.

1. Pœnæ, & afflictiones nobis illatæ sive à Deo, sive ab hominibus an sint satisfactoria pro nostris culpis?
2. Quod non; rationes tres.
3. Quod sit. Auctoritas, & Ratio.
4. Ratiocinatio quid sit, & ejus valoris?
5. Deus his non judicat in idipsum.
6. Deperdit in Diluvio homines an omnes damnati.
7. Exemplum fructuosa sufferentia in afflictionibus.
8. Repugnancia sensus in patiendo non adimit meritum promptæ voluntatis.
9. Myrrha est symbolum Pœnitentiæ, dupliciter.

Egitur hucusque de pœnalitatibus voluntariè assumptis ad satisfaciendum pœnis debitis pro peccatis, quo ad culpam dimissis, videlicet de Jejunio, Cilicio, & proprii corporis flagellationibus; restat ut videamus, Utrum pœnæ, & afflictiones ab agente extrinseco, sive creato, sive increato provenientes, sint aptæ ad satisfaciendum; sive sint universales, puta fames, bella, pestis; sive particulares, nempe infirmitates, egestates, dolores, carceres, persecutiones, & similes?

Et prima fronte videtur dicendum, has pœnalitates non esse aptas ad satisfaciendum. Primò quia, ut diximus supra Decif. IV. n. 1. Satisfactio est redditio voluntaria. At homines non patiuntur voluntariè, sed coactè supradictas pœnalitates; & naturaliter homo dispositus est fugere, & evitare pœnalitates, & persecutiones; immò hoc videtur docuisse Christus, dum ait Apostolis, *Si vos persecuti fuerint in una civitate, fugite in aliam.* Matth. 10. 23. & habetur in cap. *Sicut alterius* 7. q. 1. & ipse Christus fugit ab Herode in Ægyptum. *Matth.* 2. 8. *Her. tunc.* 7. q. 1. & 23. q. 3.

in prius, & multos Prophetas, ac Apostolos constat fuisse suos persecutores: cap. Sciscitaris. 7. q. 1. Igitur, cum pœnalitates, ac persecutiones venientes ab extrinseco non sint voluntariæ, non erunt satisfactoriæ.

Secundo. Condemnatus solvere aliquam summam pro una causa, solvendo dictam summam non potest satisfacere pro illa, & pro alia causa. Exempli gratia, si Antonius mulctetur à Principe solvere centum pro delicto; non potest per illam solutionem satisfacere publicis gravaminibus, quas debet solvere eidem Principi; tot enim debent esse solutiones, quot sunt causæ solvendi. l. 1. ff. de Solut. Navar. in cap. 1. num. 44. de Pen. d. 6. Sed pœnalitates universales, ut sunt bella, fames, pestis, infirmitates, & alia, impositæ sunt à Deo solvenda per homines ob culpam originalem, unde dicebat Job, 14. 1. Homo natus de muliere brevis vivens tempore repletur malis miseris: & Abacuc cap. 1. Conglutinata sunt nobis mala, quia peccavimus tibi. Igitur, obligati cum sumus ad ea mala toleranda ob culpam originalem, non possumus cum ipsis satisfacere pro nostris culpis actualibus.

Tertio: Si per tolerantiam pœnalitatum ab extrinseco provenientium satisfaceremus pro peccatis nostris, esset superfluum assumere pœnitentias voluntarias, ac etiam illas, quæ à Confessariis injunguntur. Siquidem mala pœnæ adeo sunt frequentia, ac gravia in hac vita in cunctis ordinibus, & statibus hominum; ut nihil aliud repetatur, nisi *Pœnitentia, & afflictio Spiritus. Eccles. 1. 14.* Sed hoc asserere, esset absurdum; jugiter enim hortantur homines, ut pœnitentiam agant. Ergo.

His tamen non obstantibus contrarium est omnino tenendum; quia est concursus Theologorum sententia, quod omnis pœna, seu afflictio à Deo immediate per causas universales, vel mediate per creaturas nobis immixta, voluntarie, & patienter tolerata, apta est ad satisfaciendum pro pœna temporali, quam solvere debemus pro nostris culpis. Ita S. Thomas in Supplem. 3. p. q. 15. art. 2. Scotus in 4. Sent. dist. 15. quest. 1. F. & dist. 21. q. 1. Suarez in 3. p. rom. 4. p. 37. sect. 7. Lessius in Prælectionib. Posthumis de Pœnitentia quest. 15. art. 2. Eminentiss. Cardin. de Lugo de Sacram. Pœnitent. disp. 24. sect. 5. & novissime Emin. Card. de Lauræa eod. tract. disp. 13. art. 6. §. 5. ubi hanc veritatem probat Auctoritate, & Ratione. Sumitur Auctoritas à Sacro Tridentino Concilio sess. 14. cap. 9. ubi ita habetur: *Docet præterea (S. Synodus) tantam esse Divinæ munificentie largitatem; ut non solum pœnis, sponte à nobis providicando peccato susceptis, aut Sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis: sed etiam, quod maximum amoris argumentum est, temporalibus flagellis à Deo influctis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum, & ESU ad satisfaciendum valeamus.* Juxta quam Conciliarum distinctionem Rituale Romanum sub Rubrica de Modo juvandi morientes, inter alia monita per Parochos suggerenda laborantibus gravi infirmitate, collocat istud: *Ut quem (infirmus) patitur dolorem, & morbi molestiam, propter Deum in pœnitentiam peccatorum suorum patienter toleret.*

Ratio est duplex. Una à parte hominis: qui dum acceptat illam pœnam, seu afflictionem, sibi à Deo vel immediate, vel mediate per aliquam creaturam immixtam, proinde se habet, ac si eandem voluntarie assumeret, & ex sua propria electione. Eminentiss. Cardin. de Lauræa d. §. 5. num. 156. Quia qui ratum habet, quod sit ab alio, habetur

ac si ipse fecisset: nam Ratihabitio est actio jurídica, qua fictione juris quilibet facere sibi potest proprium civiliter, & moraliter, quod ab alio physice factum est. l. Quoniam. 12. ff. Rem. ratihab. Et ratihabitio retrotrahitur, & mandato comparatur. cap. penult. De Sent. excom. in 6. cap. fin. de Jurejurando eod. lib. 1. Verò. 12. ff. de Solut. & l. Si fundus. 16. §. 1. ff. De Pignorib. Ideo dum homo acceptat, & ratam habet pœnam sibi ab extrinseco proveniente, facit eam moraliter suam; & illam tolerando satisfacit pro peccatis suis; adinstar debitoris recipientis pecuniam ab alio, & cum ipsa satisfaciens creditori suo. Suarez d. disp. 37. sect. 7. & Eminentiss. Cardin. de Lugo d. disp. 24. num. 73. ubi perperam subtilizat super hac similitudine, ob verum dominium pecuniæ receptæ, & non verum dominium afflictionis illatæ, cum ex acceptatione, & ratihabitione, ut dictum est, moraliter patiens fiat dominus, & possessor ejusdem afflictionis, & per consequens debet uti, & frui fructibus ejusdem, id est valore salutis. Alia ratio est à parte Dei; qui his non judicat idipsum. cap. Quid. ergo. 24. quest. 5. ubi S. Hieronymus ex eadem ratione demonstrat, non omnes demersos in diluvio universali damnatos fuisse; sed, præter impuberes, plures ex adultis, qui acceptarunt punitionem illam in pœnitentiam tuarum culparum, de eis dolentes, salutem æternam esse consecutos, quod approbant Sancti Patres relati à Cornelio à Lapide in Genes. cap. 6. Vers. 5. in fin. Et à Salliano ad Annum Mundi 2516. num. 7. & ad Annum 1656. num. 10. ubi ita scribit: *Plurimi ingruente diluvio ad se, & ad Deum reversi, veniam de suis sceleribus petierunt, & impetrarunt. Cum enim iis hanc tantam calamitatem acceptam referrent, (ecce acceptatio pœnæ à Deo illatæ) in eorum satisfactionem mortem divinitus immixtam, cum omnium rerum suarum jactura, patienter subierunt. Est igitur rationi congruum, & Divinæ pietati conveniens, ut qui dolent de suis peccatis, & acceptant flagella quovis modo sibi provenientia, tanquam à Deo immixta: (Non enim est malum scilicet pœnæ in civitate, quod non fecerit Dominus. Amos 3. 6.) per illam tolerantiam satisfaciant pœnis à se debitis, & in alia vita salutem consequantur æternam; quod etiam docet Lessius d. q. 15. art. 2. num. 11.*

Ne pigeat lectorem legere sequentia exempla, quibus confirmantur ea, quæ hucusque dicta sunt; & jisdem Curati animarum uti poterunt ad hortandos populos, ut patienter tolerant afflictiones, & pœnas sibi ab extrinseco provenientes, tanquam satisfactorias per peccatis. In primis audiendus bonus Latio veniam petens in Cruce, cujus tormentum patienter tolerans meruit audire à Redemptore: *Hodie mecum eris in Paradiso. Luc. 23. 43.* ubi explicat Tiriinus: *Non in Cælo Emphyreo, sed in consortio tot myriadum Sanctorum Patrum, & in clara visione Dei, qua intuitu mortis Christi, statim atque expiravit; concessa est omnibus in Limbo.* Ergo bonus Latio non tetigit pœnas Purgatorii, quibus plene satisfecerat, per mortis in Cruce, (ut addit Tiriinus) constantem tolerantiam.

Alterum sit exemplum, quod legitur in vita Sanctæ Mariæ Magdalænæ de Pazziis cap. 64. in fin. Auctore ejus Confessatio Vincentio Puccinio; narrat enim ibidem, ipsam Sanctam rogasse pro salute duorum Reorum ultimo supplicio damnatorum; cumque rapta esset in extasim: *intese da Dio, come si erano tutti due salvati; e che uno di loro (notetur) haveva abbracciata quella morte con tanta prontezza*

in penitencia d' suoi peccati, & era morto contanta contritione, che subito era volato al Cielo. En quantam vim satisfaciendi habeat promptitudo animi in tolerandis flagellis, & afflictionibus ab extrinseco provenientes, & præcipue ignominiosam mortem.

His addenda relatio, quam ex S. Antonino scribit Mathæol. in Sylva Histor. part. 1. lib. 2. tit. 4. exempl. 1. Infirmum scilicet, cui nimis gravis videbatur ejus ægrotudo, & ex Angeli oblatione deductum in Purgatorio, voluisse potius reverti in hanc vitam, & infirmitatem per annum tolerare, quam per unicum diem ignis Purgatorii dolorem sufferre. Itaque tolerantia infirmitatum satisfaciunt pœnis in Purgatorio aliis persolvendis. Non dissimilis est narratio, quæ legitur apud Alphons. Rodriquez in Exercitio Perfect. Christianæ part. 2. tract. 1. cap. 22. scilicet, Eremitam incolas distantem flumine per miliaria duodecim, & cogitantem evitare laborem illius itineris, ac habitare prope flumen, dum iret, audivisse Angelum numerantem gressus ejus, & dicentem, quod eorum quilibet valebat plurimi pro merito, ac satisfactione pœnarum. Constat igitur, quod quilibet afflictio, pœnalitave patienter tolerata est causa meriti, ac satisfactionis pœnarum.

His ita firmatis non obstant argumenta ab initio in contrarium adducta. Non primum, quod satisfactio debet esse voluntaria, hæc autem pœnalitates videntur coactæ, & haberi ab omnibus cum repugnantia naturæ. Quia respondetur, hanc repugnantiam consistere in sensu, & in parte inferiori, quæ naturaliter repugnat in afflictionibus, prout experiebatur Apostolus dicens ad Rom. 7. 23. Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ. At per actus voluntatis eligentis tolerare pœnalitates, easdem fieri satisfactiones. Quod verò ad fugam, quam suavit Christus Apostolus in illis verbis, Cum vos persequuntur in una Civitate, fugite in aliam. Matth. 10. Et quod ad fugam ab Herode, quam fecit ipsemet Salvator, responderet S. Athanasius in Apologia de fuga sua ante med. non ex eo doceri recusandas esse pœnalitates, ac afflictiones; sed expectandum esse tempus vel carceris, vel mortis à Divina providentia statutum; quod cum ignoret humana mens, debet fugere, donec certificetur à Deo de tempore; in quo oporteat pati, ac mori. Ideoque, qui infans fugerat ab Herode, & pluries se absconderat à Judæis, cum à se definitum tempus ipse ad duxisset, in quo corporaliter pro omnibus pati volebat, ultro seipsum tradidit insidiariis.

Ad secundum respondetur, procedere in Judicibus, & Principibus terrenis, quibus satisfieri non potest pro duobus creditis unica tantum solutione. At aliter dicendum venit in cælestibus, & de ipso Deo, cujus tanta est munificentia, ut una afflictione pro ejus amore voluntarie acceptata, ac tolerata possimus pluribus debitis satisfacere: ut fufius probat Eminentiss. Cardin. de Lauræa de Penitent. d. disp. 13. art. 6. num. 165. ubi ita habet: Licet Deus flagellet ex motivo justitiae: adhuc flagellatus potest ea flagella tolerare ob peccatorum vindictam, & sic aliquam partem pœnae satisfacere.

Ad Tertium respondetur, illationem, & consequentiam non concludere; quia etsi homo tolerans adversitates satisfaciatur pœnis pro suis culpis debitis; nihilominus, cum nesciat quantitatem pœnarum, ad quam est obligatus, tenetur alias

voluntarias pœnalitates assumere, & ita vivere, ut ejus vita, (juxta verba S. Concilii Trid. d. sess. 14. in doctrina de Sacram. Extr. Unet.) sit perpetua Penitentia; quod bene considerat idem Eminentiss. Cardin. de Lauræa d. disp. 13. art. 6. n. 176. & Paulus Segneri in Christiano Instr. part. 3. Serm. 19. num. 17. ubi eleganter exemplificat de Myrrha, quæ symbolum est penitentiae; duplicem enim ait illam esse; Unam, quæ ex incisione corticis arboris fluit; aliam, quæ voluntarie emanat ex ipsis corticibus, & est pretiosior; ita satisfactio pro peccatis alia extrahitur ex afflictionibus ab extrinseco nobis quomodolibet provenientes, & per nos patienter toleratis; alia ex pœnalitatibus à nobis voluntarie electis, & assumptis; & hæc quidem majoris virtutis est pro diluendo debito nostrarum culparum.

DECISIO VIII.

ARGUMENTUM.

Examinantur tria dubia circa energiam Satisfactionis in sufferendis afflictionibus ab extrinseco; nempe, An sit necessaria intentio Satisfaciendi? An, qui illas suffert, debeat esse in gratia? Et an homo possit satisfacere pro suis peccatis nondum remissis? Circa primum declaratur, quid, & quoduplex sit intentio; Circa secundum referuntur tres opiniones; Circa tertium proponitur sententia affirmativa Emin. Cardin. de Lauræa contra communem aliorum.

SUMMARIUM.

- 1 Intentio satisfaciendi an sit necessaria ad satisfactionem?
- 2 Intentio duplex Formalis & Virtualis.
- 3 Intentio Virtualis in patiente sufficit ad satisfactionem.
- 4 Actus satisfactorius, ut valeant, an requirant statum gratiae?
- 5 Argumenta pro affirmativa.
- 6 Pro negativa.
- 7 Concordantia dictarum opinionum.
- 8 Satisfacere an possimus pro peccatis nondum dimissis?
- 9 Rationes, quod possimus.
- 10 Auctoritas ex Brevis Apostolico Alexandri Papæ VII. pro hac opinione affirmativa.

Pro majori intelligentia prædictorum tria dubia sunt hic examinanda. Primum est, an sit necessaria in homine intentio satisfaciendi, ad hoc ut opera pœnalia, vel voluntarie assumpta, vel ab extrinseco provenientia patienter tolerata, sint satisfactoria? Ad quod respondetur, utique requiri intentionem satisfaciendi, quamvis non sit necessaria intentio formalis, sed sufficiat virtualis, & æquivalens. Supponimus, Lectorem non latere, quid sit intentio formalis, & quid sit intentio virtualis? Prima enim, quæ etiam Actualis appellatur, est reflexio intellectus ad opus volitum, & determinatum à voluntate. Altera verò est operatio juxta eandem intentionem non retractatam, absque reflexione ad ipsam. Tambur. de Sacrific. Miss. lib. 2. cap. 1. §. 2. ubi num. 4. DD. allegat; & notat discrepantiam eorundem in assignando subjecto, in quo residet energia intentionis